Nazwa projektu
Projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu zapewnienia przychodów Narodowemu Funduszowi Zdrowia

Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące
Ministerstwo Finansów
Ministerstwo Zdrowia

Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu
Jarosław Neneman Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów
Katarzyna Kęcka Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Zdrowia

Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu
Monika Derejko-Kotowska
Dyrektor Departamentu Podatków i Opłat
Stanowiących Dochód Jednostek Samorządu Terytorialnego
tel. 22 694 58 04, e-mail: sekretariat.dpl@mf.gov.pl

Kuba Sękowski
Zastępca Dyrektora Departamentu Zdrowia Publicznego
tel. 22 53 00 318, e-mail: dep-zp@mz.gov.pl

referent projektu:
Agnieszka Mazurek naczelnik wydziału w Departamencie Podatków i Opłat Stanowiących Dochód Jednostek Samorządu Terytorialnego
tel. 538-506-380, e-mail: agnieszka.mazurek@mf.gov.pl

Marek Stańczuk naczelnik wydziału w Departamencie Zdrowia Publicznego tel. 532 394 199, e-mail: m.stanczuk@mz.gov.pl

Data sporządzenia
28.10.2026 r.

Źródło:
Inicjatywa własna

Nr w wykazie prac: UD416

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Opłata za napoje alkoholowe w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml

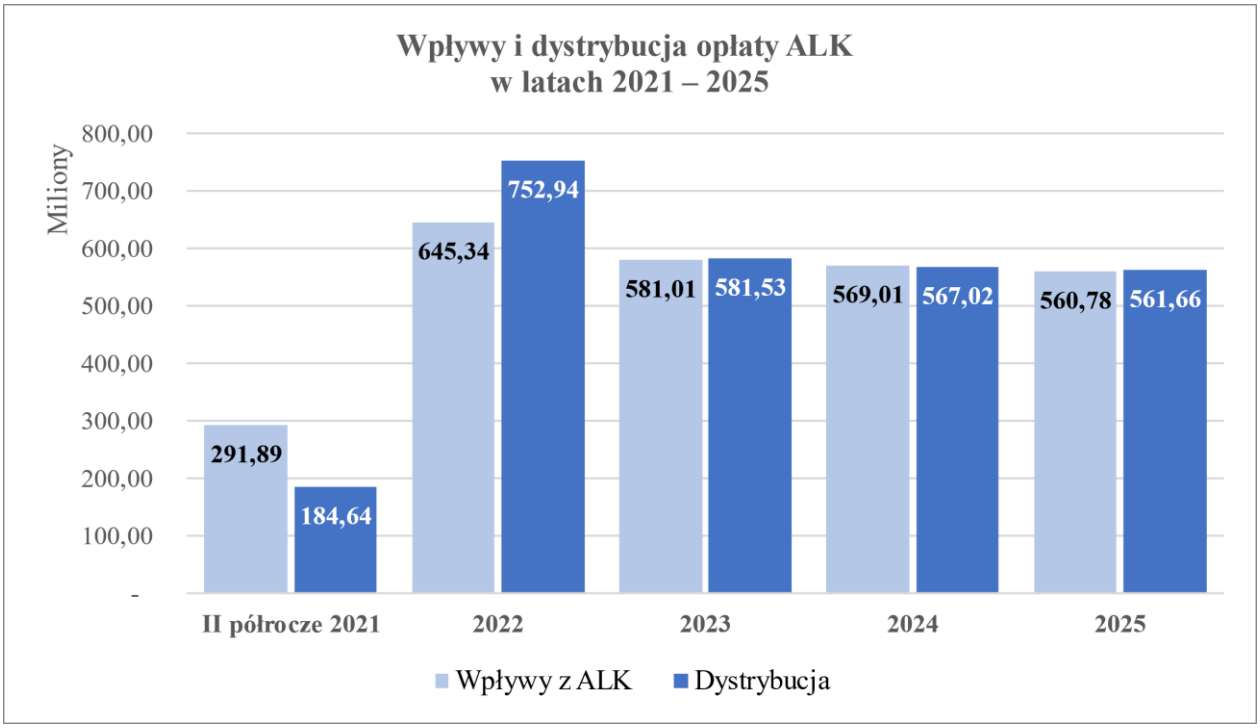
Spożywanie alkoholu jest jednym z głównych czynników ryzyka związanym z obciążeniem uzależnieniami. Mała objętość opakowania napoju alkoholowego i stosunkowo niska cena pojedynczego produktu, a także łatwość szybkiego spożycia wielokrotnie determinuje wybór właśnie tych produktów i znacząco wpływa na ich atrakcyjność. W ocenie Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) ograniczenie dostępności ekonomicznej napojów alkoholowych, tj. oddziaływanie na cenę tych produktów, jest uważane za jedną z najskuteczniejszych metod mających na celu ograniczenie nadmiernego spożywania alkoholu, szczególnie w najbardziej wrażliwych grupach społecznych, w tym wśród ludzi młodych i tych, którzy piją najwięcej[1].

Opłatę za zezwolenie na obrót hurtowy napojami alkoholowymi i opłatę za zezwolenie na wyprzedaż posiadanych zapasów napojów alkoholowych, w części dotyczącej opłaty za napoje alkoholowe w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml (dalej „opłata ALK") wprowadzono do ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151, z późn. zm.), zwana dalej „ustawą o wychowaniu w trzeźwości", od dnia 1 stycznia 2021 r. Celem wprowadzenia opłaty ALK była promocja prozdrowotnych wyborów konsumentów oraz ograniczenie spożycia alkoholu.

Obowiązek zapłaty opłaty ALK w wysokości 25 zł za każdy pełny litr 100% alkoholu ciąży na przedsiębiorcy prowadzącym hurtową sprzedaż napojów alkoholowych, który zaopatruje przedsiębiorcę posiadającego zezwolenie na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży w napoje alkoholowe w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml. Opłatę wnosi się za każde półrocze.

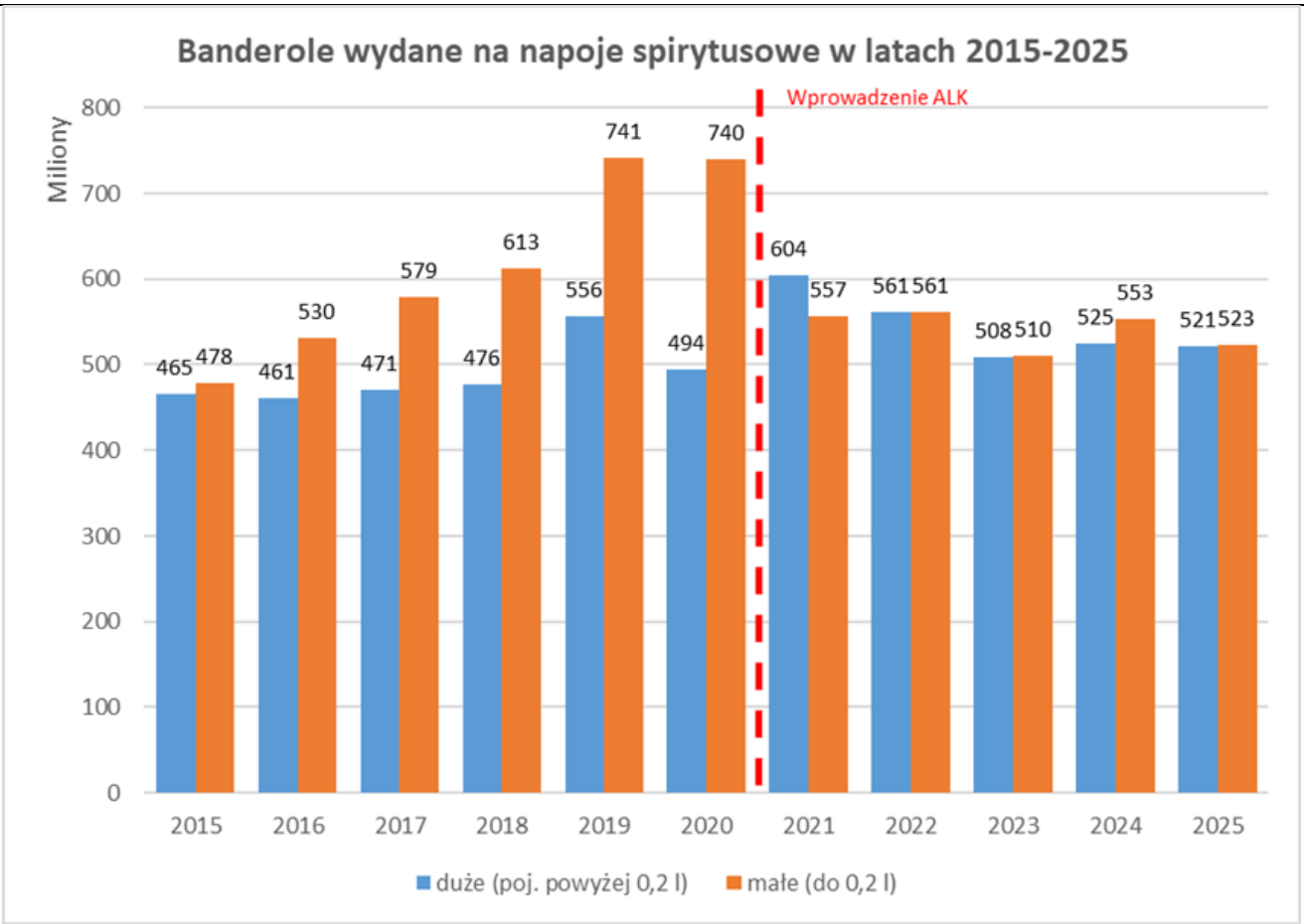
[1] Raport WHO *Resource tool on alcohol taxation and pricing policies* https://www.who.int/publications/i/item/9789241512701

Wpływy z opłaty ALK stanowią w 50% dochód gmin, na terenie których jest prowadzona sprzedaż napojów alkoholowych, oraz w 50% przychód NFZ. Wpływy z tytułu opłaty ALK w 2021 r. wyniosły 291,9 mln zł i obejmowały – z uwagi na półroczny okres rozliczeniowy opłaty – jedynie opłatę należną za I półrocze 2021 r. W 2022 r., czyli w pierwszym pełnym roku funkcjonowania opłaty ALK, wpływy z tego tytułu osiągnęły poziom 645,3 mln zł. W kolejnych latach nastąpił stopniowy spadek wpływów do kwoty 560,8 mln zł w 2025 r. Różnica kwot przekazanych gminom i NFZ w poszczególnych latach w stosunku do kwot wpływów z tytuły opłaty ALK wynika z faktu, że przekazaniu podlegają kwoty wpłacone przed datą dystrybucji.



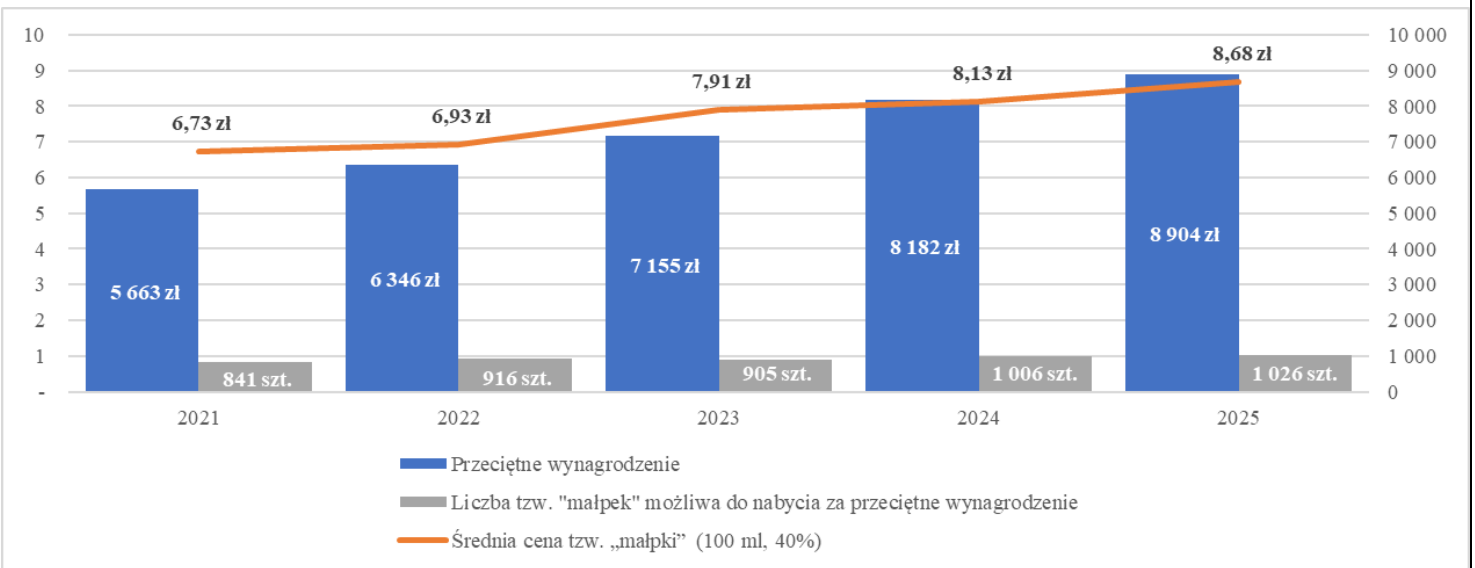
Źródło: obliczenia własne na podstawie danych KAS

Po wprowadzeniu opłaty ALK w 2021 r. nastąpił wyraźny spadek liczby wydawanych banderol na napoje spirytusowe o pojemności do 0,2 l. Z danych na temat liczby banderol wydanych na napoje spirytusowe z latach 2015–2025 wynika, że począwszy od 2016 r. liczba wydawanych banderol na napoje spirytusowe o pojemności do 0,2 l systematycznie rosła osiągając alarmujący poziom 741 mln wydanych banderol w 2019 r. W 2020 r. liczba wydanych banderol tego rodzaju utrzymała się na zbliżonym, wysokim poziomie 740 mln sztuk. W 2021 r. liczba wydawanych banderol spadła skokowo o prawie 25% (do 557 mln sztuk). Skumulowany spadek liczby wydanych banderol na małe pojemności do 0,2 l w 2025 r. w stosunku do 2020 r. wyniósł ponad 29%.



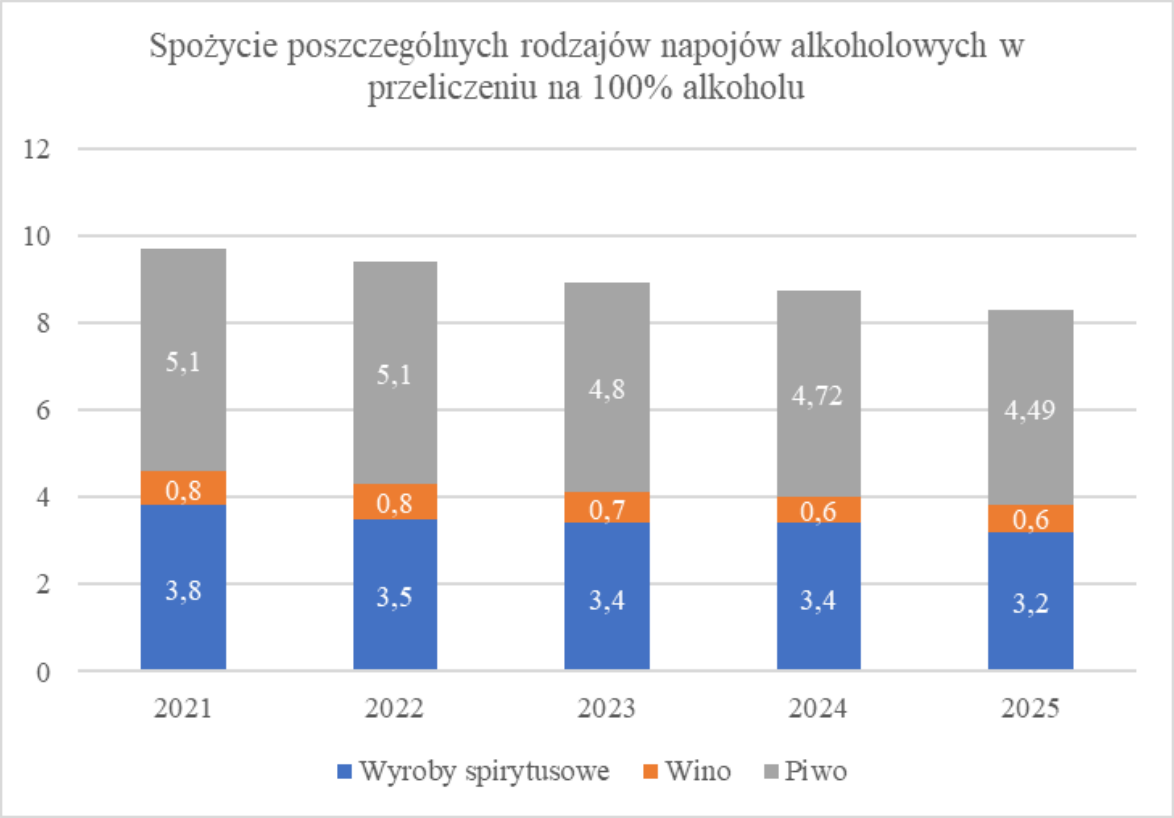
Źródło: obliczenia własne na podstawie danych KAS

Jednocześnie mimo wprowadzenia opłaty ALK dostępność alkoholu w małych opakowaniach rośnie. W 2021 r. za przeciętne wynagrodzenie można było nabyć 841 sztuk tzw. „małpek", w 2025 r. już o 185 butelek więcej, czyli 1 026 sztuk.



Źródło: obliczenia własne na podstawie danych GUS o wysokości przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej oraz danych z Aqua Vitae 5/2025 na temat średnich cen napojów alkoholowych sprzedawanych w małych opakowaniach.

Z danych GUS o spożyciu poszczególnych rodzajów napojów alkoholowych w przeliczeniu na 100% alkoholu na jednego mieszkańca Polski w latach 2021–2025 wynika, że od 2021 r. w tym okresie nastąpił spadek spożycia napojów alkoholowych ogółem z 9,7 l do 8,29 l, tj. o 14,5 %, przy czym w przypadku piwa spożycie spadło o 12%, w przypadku wina o 25%, a w przypadku wyrobów spirytusowych o 16%.



Źródło: dane GUS *https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ceny-handel/handel/dostawy-na-rynek-krajowy-oraz-spozycie-niektorych-artykulow-konsumpcyjnych-na-1-mieszkanca-w-2025-r-,9,16.html*

Mimo spadku spożycia alkoholu ogółem Polska nadal znajduje się na szczycie rankingu jeżeli chodzi o spożycie alkoholu na mieszkańca (w przeliczeniu na czysty alkohol) i plasuje się na 12 miejscu wg danych WHO[2]. Obraz sytuacji jest jednak złożony i zależy od przyjętej metodologii oraz roku odniesienia, zgodnie bowiem z danymi OECD[3] spożycie alkoholu w Polsce w 2023 r. wyniosło 10 litrów czystego alkoholu na osobę w wieku 15 lat i więcej, podczas gdy średnia krajów OECD wynosiła 8,5 litra (dane te różnią się od danych prezentowanych przez GUS). Jednocześnie według OECD Polska znalazła się wśród krajów UE, w których spożycie alkoholu między 2013 r. a 2023 r. utrzymywało się na wysokim poziomie – konsumpcja wahała się między 10–11 l. Dlatego też problem nadmiernej konsumpcji pozostaje istotnym wyzwaniem zdrowia publicznego.

O ile z danych dotyczący całej populacji wynika, że najbardziej popularnym napojem alkoholowym jest piwo, to badania dotyczące osób uzależnionych wskazują, że zdecydowana większość z tych osób sięga po małe butelki wódki, a ich używanie jest wyraźnie powiązane z bardzo wczesnym rozpoczynaniem picia[4]. Osoby uzależnione zaczynające spożywanie alkoholu przed godziną 7:00 mają ponad pięciokrotnie wyższe prawdopodobieństwo korzystania z małej butelki wódki niż osoby, które zaczynają spożywać alkohol po godzinie 17:00. Ponadto wybieranie rano małych pojemności alkoholu przez osoby uzależnione sprzyja utrzymywaniu u nich stałego poziomu nietrzeźwości w ciągu całego dnia, co bezpośrednio wpływa na jakość wykonywanej przez nich pracy i generowane zagrożenia. Pozostawanie pod stałym wpływem alkoholu niesie wymierne ryzyko upośledzenia zdolności oceny sytuacji, spowalnia czas reakcji i obniża precyzję wykonywanych czynności. W zawodach wymagających obsługi maszyn, prowadzenia pojazdów czy podejmowania odpowiedzialnych decyzji nawet niewielkie, lecz ciągłe stężenie alkoholu we krwi może stanowić bezpośrednie zagrożenie dla samego pracownika, jego współpracowników i osób trzecich. Także dane dotyczące sprzedaży napojów alkoholowych w sieciach convenience potwierdzają zjawisko porannej sprzedaży alkoholu. Raport Instytutu Psychiatrii i Neurologii opracowany na zlecenie Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom[5] wskazuje, że poranna sprzedaż alkoholu, w tym zakupy dokonywane we wczesnych godzinach rannych, związana jest z chęcią złagodzenia objawów zespołu abstynencyjnego przez osoby uzależnione.

Środki z opłaty ALK mają charakter celowy. Zgodnie z art. 9[3] ust. 4 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi gmina przeznacza je na działania mające na celu realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu – zadanie to zostało przypisane gminom jednocześnie z udziałem we wpływach z tytułu opłaty ALK. Także NFZ przeznacza środki z opłaty ALK na działania o charakterze

[2] Ranking of countries by alcohol consumption (data from 2025)
[3] Health at a Glance 2025 (EN)
4 https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC9779443/
5 https://share.google/ZuCWofmolF9WWgGox

edukacyjnym i profilaktycznym oraz na świadczenia opieki zdrowotnej w zakresie opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień oraz innych następstw zdrowotnych spożywania alkoholu (art. 9^3 ust. 5 ustawy o wychowaniu w trzeźwości). Ponadto Prezes NFZ jest obowiązany do przekazywania, nie później niż do dnia 15 kwietnia danego roku, ministrowi właściwemu do spraw zdrowia informacji o sposobie wykorzystania środków z opłaty ALK.
Zgodnie z danymi zawartymi w *Informacji o sposobie wykorzystania środków z opłat związanych z obrotem napojami alkoholowymi w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml w roku 2025 r.,* przedstawianej ministrowi właściwemu do spraw zdrowia przez Prezesa NFZ, w 2025 r. NFZ na leczenie uzależnień od alkoholu (opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień) przeznaczył 1 072, 8 mln zł, co stanowi kwotę blisko czterokrotnie większą od otrzymywanych przez NFZ przychodów z opłaty ALK. Jednocześnie nakłady te w 2025 r. zwiększyły się w stosunku do 2024 r. o 9,82%. W 2024 r. nakłady NFZ wyniosły 976, 9 mln zł (wzrost o 8,78% w stosunku do 2023 r.), a w 2023 r. 898 mln zł (wzrost o 27,81% w stosunku do roku poprzedzającego).

Należy zauważyć, że ustawa o wychowaniu w trzeźwości nie definiuje pojęcia „lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu". Biorąc pod uwagę celowy charakter opłaty, Ministerstwo Zdrowia w stanowisku wyrażonym w piśmie z dnia 16 października 2020 r. uznało, że w pierwszej kolejności środki pochodzące z opłaty ALK powinny być przeznaczane na zadania, o których mowa w art. 4^1 ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości, czyli powinny być przeznaczane na realizację zadania własnego gmin polegającego na prowadzeniu działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu. W szczególności dotyczy to tych sytuacji, kiedy samorząd gminny uzyskuje dochody z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w wysokości niewystarczającej na realizację wszystkich zadań wskazanych w ustawie oraz w Narodowym Programie Zdrowia. W dalszej kolejności środki z opłaty ALK mogą być przeznaczane na zadania wykraczające poza zakres gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. Jednakże muszą mieć one związek z przeciwdziałaniem negatywnym skutkom spożywania alkoholu. Wówczas zadania te nie mogą stać się częścią wspominanego wyżej gminnego programu, gdyż wykracza to poza jego zakres.

Z danych sprawozdania z działalności samorządów lokalnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w latach 2023–2024 (sprawozdania KCPU-G1) wynika, że na realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu gminy w 2022 r. przeznaczyły 205,5 mln zł, w 2023 r. 111,6 mln zł i w 2024 r. 106,4 mln zł. Jednocześnie ze sprawozdań KCPU-G1 wynika, że gminy nie wykorzystują w pełni wpływów z tytułu opłaty ALK w roku, w którym je otrzymały. W 2023 r. wysokość środków finansowych niewykorzystanych w poprzednich latach, a wydatkowanych w roku sprawozdawczym z tytułu opłaty ALK wyniosła 77,4 mln zł, natomiast w 2024 r. 76,9 mln zł. Środki takie wykazuje w każdym z tych lat ok. 29% gmin. Podobnie z danych sprawozdawczości budżetowej jednostek samorządu terytorialnego wynika, że łączne wpływy z opłaty ALK oraz opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem ich sprzedaży w latach 2021–2025 przewyższają kwoty wydatkowane przez gminy w ramach rozdziału 85154 Przeciwdziałanie alkoholizmowi.

Rok	Wpływy gmin z opłaty ALK, w mln zł	Wpływy gmin z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem ich sprzedaży, w mln zł	Wysokość środków wydatkowanych przez gminy na przeciwdziałanie alkoholizmowi (rozdział 85154), w mln zł	Wysokość nadwyżki (suma wpływów - środki wydatkowane), w mln zł
2020	X	882,25	660,74	221,51
2021	103,62	873,72	788,22	189,12
2022	376,47	967,10	1 039,98	303,59
2023	290,76	1 077,78	1 247,66	120,88
2024	283,51	1 149,00	1 302,39	130,12
2025	280,83	1 166,02	1 320,81	126,05

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych sprawozdawczości budżetowej jednostek samorządu terytorialnego

Zgodnie ze stanowiskiem Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom (KCPU) konieczne jest powiększenie w kolejnym roku budżetowym kwoty przeznaczonej na realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu o środki z opłaty ALK w wysokości niewydatkowanej w roku poprzednim. Dotyczy to również środków z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem ich sprzedaży. Oznacza to, że środki nie wykorzystane w danym roku mogą zostać wykorzystane w latach następnych na cele wskazane w ustawie (przeciwdziałanie alkoholizmowi), zdarzają się jednak

przypadki, że środki te zwiększały nadwyżkę budżetową bądź pomniejszały deficyt budżetowy jednostki, a nawet były wydatkowane na cele niewskazane w ustawie[6].

Jednocześnie jak wynika ze sprawozdań KCPU-G1 część gmin wykorzystuje środki z opłaty ALK na finansowanie izb wytrzeźwień, ośrodków interwencyjno-terapeutycznych, telefonu zaufania, czyli na działania mające na celu realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu, ale też na organizację festynów i imprez sportowo-rekreacyjnych, a nawet zajęcia taneczne dla seniorów czy zakup koszy na śmieci i ich montaż – w przypadku tych wydatków brak jest jednoznacznego ich powiązania z realizowaniem polityki antyalkoholowej.

Mając na względzie powyższe zidentyfikowano następujące niepożądane zjawiska w zakresie opłaty ALK:
- niedostateczny spadek spożycia alkoholu w małych opakowaniach,
- wzrost dostępności ekonomicznej alkoholu w małych opakowaniach,
- nieracjonalne wydatkowanie środków z tej opłaty przez część gmin,
- rosnące wydatki NFZ związane z ochroną zdrowia, w tym świadczeniem usług medycznych osobom uzależnionym.

Jednocześnie stosowanie przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości w praktyce przez Krajową Administrację Skarbową oraz tematyka wniosków o interpretację przepisów składanych przez przedsiębiorców pozwoliły zidentyfikować dodatkowe kwestie, które budzą wątpliwości interpretacyjne i wymagają doprecyzowania w przepisach tej ustawy:

- przedsiębiorcy, posiadający jednocześnie dwa rodzaje zezwoleń (na obrót hurtowy i sprzedaż detaliczną), zaopatrujący zarówno innych detalistów, jak i swoje punkty sprzedaży detalicznej, mają wątpliwości, czy zaopatrzenie własnego punktu podlega opłacie, wątpliwości te wynikają z niedostatecznego powiązania w przepisach faktu zaopatrzenia w napoje alkoholowe o małych pojemnościach z obowiązkiem zapłaty opłaty, co wywołuje spory interpretacyjne dotyczące momentu powstania obowiązku zapłaty opłaty;
- przedsiębiorca może posiadać kilka zezwoleń na obrót hurtowy lub wyprzedaż napojów alkoholowych, ponieważ są one wydawane oddzielnie w zależności od procentowej zawartości alkoholu w napojach, którymi obrót dane zezwolenie obejmuje – obowiązek złożenia informacji ALK odrębnie do każdego posiadanego zezwolenia nie znajduje uzasadnienia i może być postrzegany jako nadmiernie biurokratyczny;
- półroczna częstotliwość składania informacji ALK i wnoszenia opłaty ALK zmusza przedsiębiorców do jednorazowego przekazywania znacznej ilości danych za okresy półroczne, taka kumulacja obowiązków może prowadzić do niezawinionych błędów po stronie przedsiębiorców, jak i utrudniać kontrolę prawidłowości wywiązywania się przez nich z obowiązków podatkowych;
- obowiązujące przepisy dopuszczają tylko jeden rodzaj podpisu elektronicznego jakim może być opatrzona składana informacja ALK – podpis kwalifikowany, co postrzegane jest jako nieuzasadnione ograniczenie;
- obowiązujące przepisy przewidują obowiązek nałożenia przez organ podatkowy dodatkowej opłaty w każdym przypadku, gdy przedsiębiorca nie złoży w terminie informacji, bez względu na okres opóźnienia, lub nie zapłaci opłaty w pełnej wysokości, także wówczas, gdy przedsiębiorca wnioskuje o odroczenie terminu płatności opłaty lub rozłożenie płatności na raty. Nakładanie kar, szczególnie w przypadkach nieznacznych opóźnień lub omyłkowego wpłacenia kwoty nieznacznie niższej od należnej, wydaje się być rozwiązaniem zbyt rygorystycznym i postrzeganym jako niesprawiedliwe.

<u>Opłata za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem ich sprzedaży</u>

Zgodnie z art. 11[1] ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości w celu pozyskania dodatkowych środków na finansowanie zadań określonych w art. 4[1] ust. 1 tej ustawy, czyli zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu, gminy pobierają opłatę za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem ich sprzedaży (art. 18 ww. ustawy).
Opłatę tę przedsiębiorca prowadzący sprzedaż napojów alkoholowych wnosi na rachunek gminy, przed wydaniem zezwolenia, w pierwszym roku w przypadku przedsiębiorców rozpoczynających działalność w danym punkcie sprzedaży w wysokości:
- 525 zł za zezwolenie na sprzedaż napojów zawierających do 4,5% alkoholu oraz piwa;
- 525 zł za zezwolenie na sprzedaż napojów zawierających powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa);
- 2100 zł za zezwolenie na sprzedaż napojów zawierających powyżej 18% alkoholu.

W kolejnych latach przedsiębiorcy obowiązani są do złożenia, do dnia 31 stycznia, pisemnego oświadczenia o wartości sprzedaży poszczególnych rodzajów napojów alkoholowych w punkcie sprzedaży w roku poprzednim. Jeżeli wartość sprzedaży napojów alkoholowych w roku poprzednim przekroczyła:

[6] Poradnik-dla-skarbnikow-.pdf: kontrola NIK 27/2013/P/12/165/LPO „Realizacja i wykorzystanie przez samorządy województw i gmin dochodów z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych".

- 37 500 zł dla napojów alkoholowych o zawartości do 4,5% alkoholu oraz piwa – opłata wnosi 1,4% ogólnej wartości sprzedaży tych napojów w roku poprzednim;
- 37 500 zł dla napojów alkoholowych o zawartości od 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa) – opłata wnosi 1,4% ogólnej wartości sprzedaży tych napojów w roku poprzednim;
- 77 000 zł dla napojów alkoholowych o zawartości powyżej 18% alkoholu – opłata wnosi 2,7% ogólnej wartości sprzedaży tych napojów w roku poprzednim.

W przypadku gdy wartość ta nie przekroczyła kwot określonych powyżej przedsiębiorca wnosi opłatę w wysokości określonej dla pierwszego roku korzystania ze zezwolenia (tj. odpowiednio 525 zł lub 2100 zł w zależności od rodzaju zezwolenia). W roku nabycia zezwolenia lub utraty jego ważności, opłaty dokonuje się w wysokości proporcjonalnej do okresu ważności zezwolenia. Wartość sprzedaży obliczana jest oddzielnie dla każdego rodzaju napojów alkoholowych.

Mając na względzie powyższe należy stwierdzić, że obecnie funkcjonujący mechanizm wnoszenia opłaty powoduje, że przedsiębiorca nie ponosi opłaty na podstawie rzeczywistej wartości sprzedaży napojów alkoholowych w żadnym roku obowiązywania zezwolenia. Ma to miejsce już w przypadku rozpoczęcia prowadzenia działalności w danym punkcie, gdy przedsiębiorca płaci opłatę ryczałtową skalkulowaną w taki sposób, że jej wysokość odpowiada rocznej wartości sprzedaży alkoholu w kwocie 37 500 zł i 77 000 zł. W drugim roku korzystania z zezwolenia podstawą do wyliczenia opłaty jest wartość sprzedaży w pierwszym roku, która w przypadku rozpoczęcia działalności w trakcie roku nie ulega proporcjonalnemu jej powiększeniu. W kolejnych latach przedsiębiorąca płaci natomiast opłatę wyliczoną na podstawie wartości sprzedaży z roku poprzedniego.

Podobny problem występuje w przypadku dwóch innych zezwoleń, tj. jednorazowych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, wydawanych na okres do 2 dni, przedsiębiorcom posiadającym zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych lub jednostkom Ochotniczych Straży Pożarnych, oraz zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, wydawanych na okres do dwóch lat, przedsiębiorcom, których działalność polega na dostarczaniu żywności na imprezy zamknięte organizowane w czasie i miejscu wyznaczonym przez klienta, w oparciu o zawartą z nim umowę. Wysokość opłaty za te zezwolenia jest określona ryczałtowo i nie uwzględnia rzeczywistej wartości sprzedaży napojów alkoholowych. Przykładowo, opłata za jednorazowe zezwolenie na okres do 2 dni wnoszona jest w wysokości odpowiadającej 1/12 rocznej opłaty za dany rodzaj zezwolenia, co oznacza, że dla napojów alkoholowych o zawartości do 4,5% alkoholu oraz piwa wynosi ona 43,75 zł.
Ryczałtowe stawki opłaty za zezwolenia na sprzedaż alkoholu powodują, że opłaty te mają charakter symboliczny, nieodpowiadający zarówno jednostkowym cenom sprzedaży alkoholu, jak i wartości ogółem sprzedawanego alkoholu w ramach tego typu zezwolenia.

Wyłączenie z opłaty skarbowej zezwoleń określonych przepisami ustawy o wychowaniu w trzeźwości

Zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej nie podlega opłacie skarbowej: dokonanie czynności urzędowej, wydanie zaświadczenia oraz zezwolenia (pozwolenia, koncesji), jeżeli na podstawie odrębnych przepisów podlegają innym opłatom o charakterze publicznoprawnym lub są od tych opłat zwolnione. Wydanie zezwoleń i dokonanie czynności urzędowych wymienionych w art. $9^{[2]}$ ust. 29 ustawy o wychowaniu w trzeźwości podlega innym opłatom niż opłata skarbowa, wobec czego przepis ten stanowi nadregulację.
Zgodnie § 3 ust. 2 załącznika do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej", w ustawie nie zamieszcza się przepisów, które regulowałyby sprawy wykraczające poza wyznaczony przez nią zakres przedmiotowy (stosunki, które reguluje) oraz podmiotowy (krąg podmiotów, do których się odnosi). Oznacza to, że wyłączenie z obowiązku zapłaty opłaty skarbowej dotyczące zezwoleń wymienionych w art. $11^{[1]}$ ust. 10 ustawy o wychowaniu w trzeźwości powinno zostać przeniesione do ustawy o opłacie skarbowej.

Finansowanie Funduszu Rozwiązywania Problemów Hazardowych

Zgodnie z art. 97 ust. 3 pkt. 17 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1461, z późn. zm.) do zadań realizowanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia należy wspieranie zadań z zakresu zdrowia publicznego dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych realizowanych ze środków Funduszu Rozwiązywania Problemów Hazardowych. W celu realizacji tego zadania NFZ przekazuje na rachunek Funduszu Rozwiązywania Problemów Hazardowych środki finansowe w wysokości nie wyższej niż 8% środków uzyskiwanych przez Fundusz w poprzednim roku kalendarzowym z tytułu opłaty ALK. Po raz pierwszy środki zostały przekazane w 2022 r. w kwocie 3,4 mln zł, w 2023 r. w kwocie 25 mln zł, w 2024 r. w kwocie 22 mln zł i w 2025 r. 20 mln zł w 2025. Stanowiło to odpowiednio: 3,7%, 6,6%, 7,6% oraz 7,1% przychodów z tytułu opłaty ALK za poprzedzający rok.

Projektowane zmiany w ustawie o wychowaniu w trzeźwości spowodują wzrost środków NFZ z tytułu opłaty ALK. Niezbędne jest zatem dostosowanie wskaźnika procentowego określającego maksymalną wysokość środków finansowych przekazywanych przez NFZ na rachunek Funduszu Rozwiązywania Problemów Hazardowych w celu utrzymania poziomu

tego finansowania na niezmienionym poziomie.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Projektowana interwencja uwzględnia zmiany wynikające z ustawy z dnia 8 października 2026 r. o zmianie ustawy o wychowaniu w trzeźwości oraz ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych[7] dotyczące zmiany zakresu pojęcia lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania uzależnieniom (art. 1 pkt 4 lit. b ww. ustawy) oraz wysokości kwot opłaty za korzystanie z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem ich sprzedaży (art. 1 pkt 7 ww. ustawy). Zmiana dotycząca udziału Funduszu Zajęć Sportowych dla Uczniów we wpływach z opłaty ALK (art. 1 pkt 4 lit. a ww. ustawy) zostanie dokonana na kolejnym etapie prac nad projektem po zakończeniu procesu legislacyjnego ww. ustawy z dnia 8 października 2026 r.

<u>Opłata za napoje alkoholowe w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml</u>

1) **Podwyższenie stawki opłaty ALK z 25 zł do 100 zł za każdy pełny litr 100% alkoholu w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml oraz zmiana jednostek w jakich określona jest wysokość stawki tej opłaty**

Wprowadzenie opłaty ALK spowodowało spadek liczby tzw. „małpek" oferowanych do spożycia. Podwyższenie opłaty ALK ma na celu dalsze zmniejszenie dostępności ekonomicznej tego rodzaju produktów i w konsekwencji zmniejszenie konsumpcji alkoholu. Zakłada się, że spadek sprzedaży, w odniesieniu do liczby litrów 100% alkoholu oferowanego w opakowaniach jednostkowych do 300 ml, wyniesie 25%.

Utrwalające się niekorzystne wzorce spożywania alkoholu – przekładające się na wysoki poziom konsumpcji alkoholu w opakowaniach o małej objętości przez różne grupy społeczne, w tym osoby zatrudnione, także przez okres całego dnia, w przeciwieństwie do alkoholu w opakowaniach o większej objętości – oraz ogólne wysokie spożycie alkoholu, z perspektywy zdrowotnej uzasadniają zaostrzenie wprowadzonego narzędzia przez podniesienie wymiaru opłaty.

Jednocześnie w celu wyeliminowania wątpliwości co do prawidłowego sposobu wyliczania opłaty proponuje się zmianę jednostek w jakich określona jest wysokość stawki opłaty, przez odniesie jej do groszy i mililitrów zamiast złotych i litrów. Tym samym stawka opłaty będzie wynosić 10 gr za każdy 1 ml 100% alkoholu.

2) **Przekazanie 100% wpływów z opłaty ALK do NFZ**

Projektowana zmiana zakłada, że wpływy z opłaty ALK będą w 100% stanowić dochód budżetu NFZ. Zmiana ta jest podyktowana rosnącymi wydatkami NFZ związanymi z ochroną zdrowia, w tym świadczeniem usług medycznych osobom uzależnionym. Ma również na celu racjonalizację wydatkowania środków publicznych. W konsekwencji proponuje się rezygnację z przypisania gminom w art. 9[3] ust. 4 ustawy o wychowaniu w trzeźwości zadania mającego na celu realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu, które to zadanie zostało przypisane gminom wraz z udziałem we wpływach z tytułu opłaty ALK na jego realizację.

Jednocześnie z uwagi na proponowaną zmianę częstotliwości składania informacji ALK i opłacania opłaty ALK z półrocznej na miesięczną proponuje się, aby środki z opłaty ALK były przekazywane do NFZ również co miesiąc.

3) **Precyzyjne określenie momentu powstania obowiązku zapłaty opłaty ALK**

Proponuje się jednoznaczne wskazanie, że obowiązek zapłaty opłaty powstaje w dniu:

- zaopatrzenia przedsiębiorcy posiadającego zezwolenie na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży, w tym również gdy przedsiębiorca ten posiada jednocześnie zezwolenie na obrót hurtowy napojami alkoholowymi albo
- sprzedaży napojów alkoholowych we własnym punkcie sprzedaży detalicznej przez przedsiębiorcę posiadającego jednocześnie zezwolenie na sprzedaż hurtową i detaliczną napojów alkoholowych, w przypadku gdy przedsiębiorca sam zaopatrzył się w te napoje, tzn. nie został zaopatrzony przez innego przedsiębiorcę.

4) **Wprowadzenie możliwości złożenia jednej informacji ALK łącznie w odniesieniu do wszystkich posiadanych zezwoleń (na obrót hurtowy, na wyprzedaż) oraz zmiana częstotliwości składania informacji ALK i opłacania opłaty ALK z półrocznej na miesięczną**

[7] Proces legislacyjny ustawy nie został zakończony (druk sejmowy nr 2010)

Zmiana ma na celu ułatwienie przedsiębiorcom wywiązywania się z nałożonych ustawą obowiązków, w miejsce obecnego obowiązku składania informacji ALK odrębnie w odniesieniu do każdego posiadanego przez przedsiębiorcę zezwolenia. Proponowana zmiana częstotliwości okresów rozliczeniowych z uwagi na podatkowy charakter opłaty ALK uspójnia te okresy z okresami rozliczeniowymi w innych podatkach, a zatem nie powinna być postrzegana jako niedogodność. Rozwiązanie to jest zgodne z zasadą bieżącego rozliczania zobowiązań publicznoprawnych, która funkcjonuje co do zasady w większości obowiązków podatkowych przedsiębiorców, takich jak VAT, akcyza czy zaliczki na podatek dochodowy. Regularne, mniejsze płatności są bardziej przewidywalne z perspektywy planowania finansowego przedsiębiorcy niż jednorazowe, wysokie obciążenia ponoszone w dłuższych odstępach czasu. Obecnie funkcjonujące znaczne odroczenie opłaty ALK w czasie w stosunku do momentu powstania obowiązku podatkowego w tej opłacie (tj. w chwili zaopatrzenia przedsiębiorcy w napoje alkoholowe), można postrzegać za nieuzasadnione. Jednocześnie zmiana częstotliwości składania informacji ALK i wpłacania opłaty ALK zmniejszy ilość danych przekazywanych jednorazowo przez przedsiębiorców, a także zapewni bieżące finansowanie potrzeb NFZ.

Sposób składania informacji ALK zostanie określony w akcie wykonawczym do ustawy. Zakłada się jednak, że informacja ALK będzie przekazywana jak obecnie, w specjalnej aplikacji dostępnej na portalu e-mikrofirma.mf.gov.pl.

5) **Odstąpienie od wymogu opatrywania informacji jedynie kwalifikowanym podpisem elektronicznym**

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2026 r. poz. 622, z późn. zm.) i rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 19 września 2017 r. w sprawie sposobu przesyłania deklaracji i podań oraz rodzajów podpisu elektronicznego, którymi powinny być opatrzone (Dz. U. z 2025 r. poz. 327, z późn. zm.) kwalifikowanym podpisem elektronicznym mogą być opatrywane wszystkie deklaracje. Ze względu na to, że ograniczenie możliwości podpisywania deklaracji wyłącznie do podpisu kwalifikowanego nie znajduje uzasadnienia, wymóg ten zostanie zniesiony.

6) **Złagodzenie sankcji w przypadku niewypełnienia obowiązku złożenia informacji i zapłaty opłaty w terminie**

Proponuje się istotne zliberalizowanie obowiązujących regulacji dotyczących dodatkowej opłaty (sankcyjnej) przez wskazanie, ze opłata sankcyjna może być pobierana wyłącznie wtedy, gdy przedsiębiorca nie złoży informacji ALK i jednocześnie nie dokona wpłaty opłaty, z wyłączeniem przypadku, gdy brak zapłaty opłaty w terminie wynika ze złożonego przez przedsiębiorcę wniosku o odroczenie terminu płatności opłaty lub rozłożenie płatności na raty. Jednocześnie organ podatkowy będzie mógł nałożyć jedną karę, bez względu na liczbę posiadanych przez przedsiębiorcę zezwoleń.

Powyższe zmiany w zakresie dotyczącym opłaty ALK będą wiązać się z koniecznością określenia nowego wzoru dokumentu elektronicznego informacji ALK-1.

Zmiana zasad ustalania wysokości opłat za korzystanie z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem ich sprzedaży

Proponuje się, aby zarówno opłaty za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem ich sprzedaży, jak również opłaty za zezwolenia jednorazowe i zezwolenia związane z organizacją imprez zamkniętych były opłatami w pewnym stopniu od rzeczywistej wartości sprzedaży napojów alkoholowych.
Proponuje się[8], aby wysokość opłaty każdy rok kalendarzowy korzystania z zezwolenia wynosiła:
1) 1,9 % wartości sprzedaży napojów alkoholowych, o których mowa w art. 18 ust. 3 pkt 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości, w punkcie sprzedaży objętym zezwoleniem na sprzedaż tych napojów alkoholowych, osiągniętej w roku kalendarzowym, za który jest należna ta opłata, jednak nie mniej niż 1050 zł;
2) 1,9 % wartości sprzedaży napojów alkoholowych, o których mowa w art. 18 ust. 3 pkt 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości, w punkcie sprzedaży objętym zezwoleniem na sprzedaż tych napojów alkoholowych, osiągniętej w roku kalendarzowym, za który jest należna ta opłata, jednak nie mniej niż 1050 zł;
3) 3,2 % wartości sprzedaży napojów alkoholowych, o których mowa w art. 18 ust. 3 pkt 3 ustawy o wychowaniu w trzeźwości, w punkcie sprzedaży objętym zezwoleniem na sprzedaż tych napojów alkoholowych, osiągniętej w roku kalendarzowym, za który jest należna ta opłata, jednak nie mniej niż 4200 zł.
W związku z tym, że wartość sprzedaży napojów alkoholowych w danym roku znana jest dopiero po jego zakończeniu, proponuje się, żeby opłata za korzystanie z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem ich sprzedaży była wnoszona w dwóch etapach.
Przedsiębiorca rozpoczynający działalność i taki, któremu wydawane jest kolejne zezwolenie – za pierwszy rok

[8] Zgodnie z ustawą z dnia 8 października 2026 r. o zmianie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

korzystania z zezwolenia, będzie zobowiązany wnieść przed wydaniem zezwolenia opłatę wysokości 1050 zł – w przypadku zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych o zawartości alkoholu do 4,5% oraz piwa (bez względu na zawartość % alkoholu) i w tej samej wysokości od napojów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 4,5% do 18%, zaś od napojów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 18% – w wysokości 4200 zł (projektowany art. 11[1] ust. 4 pkt 1 lit. a ustawy o wychowaniu w trzeźwości).
Następnie w terminie do 31 stycznia roku następującego po pierwszym roku korzystania z zezwolenia, przedsiębiorca będzie wnosił opłatę za korzystanie z niego w wysokości stanowiącej różnicę między ww. kwotą opłaty za korzystanie obliczoną zgodnie z projektowanym ust. 2 w art. 11[1] ustawy o wychowaniu w trzeźwości, a kwotą tej opłaty wpłaconą przed wydaniem zezwolenia (projektowany w art. 11[1] ust. 4 pkt 1 lit. b tej ustawy).
W kolejnych latach korzystania z zezwolenia przedsiębiorca będzie wnosił, do 31 stycznia danego roku (albo w trzech równych ratach), opłatę w wysokości opłaty za korzystanie z tego zezwolenia za rok poprzedni (projektowany w art. 11[1] ust. 4 pkt 2 lit. a ustawy o wychowaniu w trzeźwości).
Takie same reguły zostaną zastosowane do jednorazowych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zezwoleń związanych z organizacją imprez zamkniętych, przy czym w przypadku zezwoleń jednorazowych opłata wnoszona przed wydaniem zezwolenia będzie wynosiła w zależności od rodzaju napojów alkoholowych 87,50 zł lub 350 zł, a w terminie 7 dni od dnia upływu terminu ważności zezwolenia, przedsiębiorca będzie zobowiązany wnieść opłatę stanowiącą różnicę między opłatą wyliczoną na podstawie wartości sprzedaży, a opłatą zapłacona przed wydaniem zezwolenia.
W przypadku zezwoleń związanych z organizacją imprez zamkniętych zastosowanie będą miały zasady określone dla obliczania opłaty za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży.
Proponuje się pozostawienie obowiązku składania, przez przedsiębiorców prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży, pisemnego oświadczenia o wartości sprzedaży napojów alkoholowych, co będzie niezbędne do prawidłowego ustalenia wysokości opłaty należnej za korzystanie z zezwolenia w oparciu o rzeczywista wartość sprzedaży. Taki sam obowiązek zostanie nałożony na przedsiębiorców posiadających zezwolenie jednorazowe lub zezwolenie związane z organizacją imprez zamkniętych.

Wyłączenie z opłaty skarbowej zezwoleń określonych przepisami ustawy o wychowaniu w trzeźwości

W przepisach art. 9 ust. 1 i 2, art. 9[2] ust. 9, 10 i 25–28 oraz art. 18[4] ust. 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości, określona została wysokość opłaty, o charakterze publicznoprawnym, od:
- zezwolenia na obrót hurtowy w kraju napojami alkoholowymi o zawartości powyżej 18% alkoholu,
- zezwolenia na obrót hurtowy w kraju napojami alkoholowymi o zawartości do 18% alkohol,
- zezwolenia na wyprzedaż posiadanych zapasów napojów alkoholowych o zawartości do 18%,
- zezwolenia na wyprzedaż napojów alkoholowych o zawartości powyżej 18% alkoholu,
- decyzji wprowadzającej nowe miejsca prowadzenia działalności gospodarczej, zwiększającej liczbę tych miejsc w stosunku do wymienionych w wydanych zezwoleniach, o których mowa w art. 9[1] ust. 1 tej ustawy,
- innych decyzji wprowadzających zmiany w zezwoleniach,
- zmiany zezwolenia dotyczącej zwiększenia limitu, o którym mowa w art. 9[1] ust. 3 tej ustawy,
- wydania duplikatu zezwoleń, o których mowa w art. 9 ust. 1 i 2 tej ustawy,
- wydania zezwolenia na wyprzedaż posiadanych, zinwentaryzowanych zapasów napojów alkoholowych.

Mając na uwadze treść art. 3 ustawy o opłacie skarbowej ust. 29 w art. 9[2] ustawy o wychowaniu w trzeźwości należy usunąć, ponieważ stanowi on nadregulację.
Zasadą jest, że wszelkie ulgi i zwolnienia podatkowe powinny być określane w ustawach podatkowych. Z tego względu wyłączenie od obowiązku zapłaty opłaty skarbowej, określone w art. 11[1] ust. 10 ustawy o wychowaniu w trzeźwości, w zakresie zezwoleń, o których mowa w art. 18. ust. 1 oraz art. 18[1] ust. 1 i 6 ustawy o wychowaniu w trzeźwości, zostanie przeniesione do części III załącznika do ustawy o opłacie skarbowej, zawierającego przepisy określające stawki i zwolnienia od tej opłaty.

Finansowanie Funduszu Rozwiązywania Problemów Hazardowych

Proponuje się obniżenie wskaźnika procentowego określającego maksymalną wysokość środków finansowych przekazywanych przez NFZ z opłaty ALK na rachunek Funduszu Rozwiązywania Problemów Hazardowych z 8% do 2%, to jest w stopniu odpowiadającym proponowanemu wzrostowi opłaty ALK, przy jednoczesnym zapewnieniu minimalnego poziomu przekazywanych środków na poziomie 20 mln zł.
Umożliwi to utrzymanie wysokości środków przekazywanych przez NFZ na rachunek Funduszu Rozwiązywania Problemów Hazardowych co najmniej na poziomie obecnym.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Opłata za napoje alkoholowe w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml

Opłata ALK, jako danina naliczana od ilości alkoholu w opakowaniach jednostkowych nieprzekraczających 300 ml nie ma

odpowiednika w regulacjach obowiązujących w innych państwach członkowskich OECD i UE.

<u>Opłata za korzystanie z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem ich sprzedaży</u>

W Irlandii opłata za odnowienie licencji na sprzedaż alkoholu (Publican's Licence) jest naliczana corocznie i zależy od rocznego obrotu lokalu z tytułu sprzedaży alkoholu i posiłków, pomniejszonego o obrót wyłączony spod tej kalkulacji. W krajach takich jak Niemcy, Francja, Czechy dominuje natomiast model jednorazowej opłaty administracyjnej za wydanie lub przedłużenie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
osoby fizyczne (18+)	ok. 30 mln osób	GUS	wzrost kosztów zakupu napojów alkoholowych, w szczególności w opakowaniach o pojemności do 300 ml zmniejszenie spożycia napojów alkoholowych
przedsiębiorcy posiadający zezwolenie na obrót hurtowy napojami alkoholowymi opłacający ALK	160	dane własne MF	wzrost obciążeń z tytułu opłaty ALK zmiana częstotliwości składania informacji ALK i wpłacania opłaty składanie jednej informacji ALK niezależnie o liczby zezwoleń za pośrednictwem e-Urzędu Skarbowego możliwość opatrywania informacji ALK innym rodzajem podpisu elektronicznego niż podpis kwalifikowany złagodzenie sankcji w przypadku niewypełnienia obowiązku złożenia informacji i zapłaty opłaty w terminie
przedsiębiorcy posiadający zezwolenie na obrót detaliczny napojami alkoholowymi	119 598 punktów sprzedaży napojów alkoholowych	dane KCPU dotyczące liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych w 2024 r.	wzrost kosztów zakupu napojów alkoholowych w opakowaniach o pojemności do 300 ml (przedsiębiorcy dokonujący sprzedaży detalicznej napojów alkoholowych muszą zaopatrywać się u przedsiębiorców posiadających zezwolenie na obrót hurtowy) wzrost opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży, których wysokość zależy od wartości sprzedanych napojów

			alkoholowych oraz ustalenie tych opłat w powiązaniu z rzeczywistą wartością obrotu napojami alkoholowymi
podmioty posiadające zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem ich sprzedaży – jednorazowe i związane z organizacją imprez zamkniętych	ok. 55 tys. zezwoleń	dane KCPU dotyczące liczby zezwoleń jednorazowych i związanych z organizacją imprez zamkniętych w 2024 r.	wzrost opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży, których wysokość zależy od wartości sprzedanych napojów alkoholowych przez ustalenie tych opłat w powiązaniu z rzeczywistą wartością obrotu napojami alkoholowymi
naczelnicy urzędów skarbowych, naczelnicy urzędów celno-skarbowych i dyrektorzy izb administracji skarbowej, w tym naczelnik Pierwszego Urzędu Skarbowego w Bydgoszczy	400 naczelników urzędów skarbowych, 16 dyrektorów izb administracji skarbowej	rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 24 lutego 2017 r. w sprawie terytorialnego zasięgu działania oraz siedzib dyrektorów izb administracji skarbowej, naczelników urzędów skarbowych i naczelników urzędów celno-skarbowych oraz siedziby dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej (Dz. U. z 2022 r poz. 361, z późn. zm.)	zwiększenie częstotliwości obsługi informacji ALK i dokonywanych wpłat tej opłaty zmiana częstotliwości przekazywania środków z tej opłaty do NFZ brak obowiązku przekazywania udziałów w opłacie ALK do 2479 gmin dwa razy w ciągu roku
gminy	2479	GUS – Liczba jednostek podziału terytorialnego kraju (stan na 1.01.2026)	prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu w ramach środków otrzymywanych z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem ich sprzedaży i zwiększenie dochodów z tych opłat na skutek powiązania ich wysokości z rzeczywistą wartością obrotu napojami alkoholowymi brak wskazania lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu jako odrębnego zadania gmin i w konsekwencji brak udziału we wpływach z tytułu opłaty ALK, które przeznaczane są na realizację ww. polityki

NFZ	1		zwiększenie dochodów z opłaty ALK na skutek podwyższenia opłaty ALK oraz przekazania 100% wpływów z tej opłaty do NFZ

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Nie były prowadzone konsultacje poprzedzające przygotowanie projektu ustawy, tzw. pre-konsultacje publiczne.

Stosownie do art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2025 r. poz. 677, z późn. zm.) oraz stosownie do § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. - Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2026 r. poz. 404), projekt ustawy będzie podlegał udostępnieniu w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

W ramach opiniowania i konsultacji publicznych, projekt zostanie przedstawiony Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, a także:

1) Amerykańskiej Izby Handlowej,
2) Business Centre Club,
3) Federacji Konsumentów,
4) Federacji Przedsiębiorców Polskich,
5) Federacji Związków Pracodawców Ochrony Zdrowia „Porozumienie Zielonogórskie”,
6) Forum Związków Zawodowych,
7) Głównemu Inspektorowi Sanitarnemu,
8) Instytutowi Psychiatrii i Neurologii,
9) Instytutowi Żywności i Żywienia,
10) Izbie Gospodarczej Lubuskich Winnic,
11) Izbie Win Polskich,
12) Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”,
13) Konfederacji Lewiatan,
14) Konsultantowi Krajowemu w dziedzinie psychoterapii uzależnień,
15) Konsultantowi Krajowemu w dziedzinie zdrowia publicznego,
16) Krajowej Izbie Gospodarczej „Przemysł Rozlewniczy”,
17) Krajowej Izbie Gospodarczej Przemysłu Spożywczego i Opakowań,
18) Krajowej Izbie Gospodarczej,
19) Krajowej Radzie Izb Rolniczych,
20) Krajowej Radzie Związków i Stowarzyszeń Abstynenckich,
21) Krajowemu Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom,
22) Narodowemu Funduszowi Zdrowia,
23) Narodowemu Instytutowi Zdrowia Publicznego PZH – Państwowy Instytut Badawczy,
24) Ogólnopolskiemu Porozumieniu Związków Zawodowych,
25) Polskiemu Towarzystwu Nauk Żywieniowych,
26) Polskiemu Towarzystwu Programów Zdrowotnych,
27) Polskiej Federacji Producentów Żywności - Związek Pracodawców,
28) Polskiej Federacji Producentów Żywności,
29) Polskiej Izbie Handlu,
30) Polskiej Organizacji Handlu i Dystrybucji,
31) Pracodawcom Rzeczypospolitej Polskiej,
32) Radzie Dialogu Społecznego,
33) Rzecznikowi Małych i Średnich Przedsiębiorców,
34) Rzecznikowi Praw Obywatelskich,
35) Stowarzyszeniu Regionalnych Browarów Polskich,
36) Stowarzyszeniu Winiarzy i Miodosytników Polskich,
37) Unii Miasteczek Polskich,
38) Unii Metropolii Polskich,
39) Związkowi Gmin Wiejskich RP,
40) Związkowi Miast Polskich,
41) Związkowi Pracodawców Opieki Psychiatrycznej i Leczenia Uzależnień,
42) Związkowi Pracodawców Polski Przemysł Spirytusowy,
43) Związkowi Pracodawców Polskiej Rady Winiarstwa,
44) Związkowi Pracodawców Przemysłu Piwowarskiego – Browary Polskie,
45) Związkowi Przedsiębiorców i Pracodawców,
46) Związkowi Rzemiosła Polskiego.

Konsultacje publiczne realizowane będą także przez zamieszczenie projektu ustawy w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji. Planowany czas trwania konsultacji publicznych to 21 dni. Planowany termin przekazania projektu do konsultacji publicznych – październik 2026 r.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z …… r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	*Łącznie*
	2027	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**	**2034**	**2035**	**2036**	**2037**	*(0-10)*
Dochody ogółem	**712,2**	**1 271,9**	**1 271,9**	**1 271,9**	**1 271,9**	**1 271,9**	**1 271,9**	**1 271,9**	**1 271,9**	**1 271,9**	**1 271,9**	**13 431,4**
budżet państwa – akcyza	-108,8	-261,0	-261,0	-261,0	-261,0	-261,0	-261,0	-261,0	-261,0	-261,0	-261,0	-2 719,0
budżet państwa – VAT	80,3	192,7	192,7	192,7	192,7	192,7	192,7	192,7	192,7	192,7	192,7	2 007,6
JST- opłata ALK	0,0	-296,3	-296,3	-296,3	-296,3	-296,3	-296,3	-296,3	-296,3	-296,3	-296,3	-2 962,5
JST- opłaty za zezwolenia	0,0	155,2	155,2	155,2	155,2	155,2	155,2	155,2	155,2	155,2	155,2	1 552,2
NFZ - opłata ALK	740,6	1 481,3	1 481,3	1 481,3	1 481,3	1 481,3	1 481,3	1 481,3	1 481,3	1 481,3	1 481,3	15 553,1
Wydatki ogółem	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
budżet państwa	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
JST	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
NFZ	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Saldo ogółem	**712,2**	**1 271,9**	**1 271,9**	**1 271,9**	**1 271,9**	**1 271,9**	**1 271,9**	**1 271,9**	**1 271,9**	**1 271,9**	**1 271,9**	**13 431,4**
budżet państwa	-28,5	-68,3	-68,3	-68,3	-68,3	-68,3	-68,3	-68,3	-68,3	-68,3	-68,3	-711,4
JST	0,0	-141,0	-141,0	-141,0	-141,0	-141,0	-141,0	-141,0	-141,0	-141,0	-141,0	-1 410,3
NFZ	740,6	1 481,3	1 481,3	1 481,3	1 481,3	1 481,3	1 481,3	1 481,3	1 481,3	1 481,3	1 481,3	15 553,1

Źródła finansowania	Wzrost opłaty ALK oraz przeznaczenie 100% wpływów z tej opłaty dla NFZ będzie miało pozytywny wpływ na przychody NFZ. W efekcie zakładanego spadku konsumpcji napojów alkoholowych nastąpi zmniejszenie wpływów do budżetu państwa z tytułu akcyzy. Ubytek ten zostanie w części zrekompensowany dodatkowymi wpływami z VAT wynikającymi ze wzrostu ceny napojów alkoholowych na skutek podniesienia opłaty ALK. W związku z utratą przez gminy udziału we wpływach z ALK nastąpi spadek dochodów gmin, który w pewnej części zostanie zrekompensowany przez wzrost opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem ich sprzedaży, jednorazowych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zezwoleń związanych z organizacją imprez zamkniętych, w związku ze wzrostem cen alkoholi w opakowaniach do 300 ml oraz powiązaniem wysokości opłat za korzystanie z tych zezwoleń z rzeczywistą wartością obrotu napojami alkoholowymi. Koszty związane z określeniem nowego wzoru elektronicznego informacji ALK-1 zostaną poniesione w ramach limitu wydatków części 19 budżetu państwa – Budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe.
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Analizy popytu na alkohol wskazują, że dla spirytusu średnia elastyczność cenowa popytu mieści się w przedziale ok. 0,6−0,8 – co w praktyce oznacza, że wzrost ceny o 10% prowadzi przeciętnie do spadku spożycia o 6–8%[9]. Jednocześnie z badań wynika, że reakcja konsumentów jest istotnie zróżnicowana według intensywności spożywania napojów alkoholowych i dla osób pijących duże ilości alkoholu elastyczność ta będzie znacznie niższa (średnio ok. 0,28). Na elastyczność sprzedaży konkretnego formatu opakowaniowego wpływa również zjawisko substytucji między alkoholami. Oznacza to, że podwyżka ceny jednego typu produktu może prowadzić z jednej strony do pożądanego zmniejszenia spożycia, z drugiej do substytucji, czyli przesunięcia zakupów w stronę innych opakowań, marek lub rodzajów alkoholu. Wzrost stawki opłaty ALK spowoduje wzrost cen tzw. „małpek", który przede wszystkim będzie zależny od zawartości alkoholu w danym produkcie. Należy oczekiwać, że największy wzrost ceny nastąpi w odniesieniu do alkoholi czystych o zawartości alkoholu 40%, zaś najmniejszy w odniesieniu do alkoholi smakowych o zawartości alkoholu 25%

[9] Alexander C Wagenaar, Matthew J Salois, Kelli A Komro, Effects of beverage alcohol price and tax levels on drinking: a meta-analysis of 1003 estimates from 112 studies, Addiction: Volume 104, Issue 2, s. 167 – 330, February 2009

	i niższej sprzedawanych w opakowaniach o pojemności 90 ml. Mając na względzie powyższe w ocenie skutków regulacji założono, że projektowane zmiany spowodują średni wzrost ceny tzw. „małpki" o ok. 35%, który spowoduje skokowy spadek konsumpcji napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml o 25% w pierwszym roku obowiązywania regulacji, czyli o 25% zmniejszy się również ilość 100% alkoholu, od którego wyliczana jest opłata ALK. Mimo zakładanego spadku konsumpcji napojów alkoholowych z uwagi na wzrost stawki opłaty ALK nastąpi zwiększenie wpływów z opłaty ALK. Dodatkowe dochody z opłaty ALK w pierwszym roku obowiązywania regulacji szacowane są w kwocie 740,6 mln zł i w kolejnych latach w kwocie 1 185 mln zł. Prezentowane kwoty stanowią różnicę pomiędzy dotychczasowymi średnimi rocznymi wpływami z opłaty ALK wynoszącymi ok. 592,5 mln zł, a wpływami po zmianie przepisów szacowanymi w kwocie 1 777,5 mln zł rocznie. Jednocześnie wykazane w tabeli skutki dla NFZ w kwocie 1 481,3 mln zł uwzględniają zarówno wzrost wpływów z tytułu opłaty ALK, jak i fakt przekazania 100% wpływów z opłaty ALK do NFZ. W efekcie zakładanego spadku konsumpcji napojów alkoholowych nastąpi zmniejszenie wpływów do budżetu państwa z tytułu akcyzy w pierwszym roku szacowane w kwocie 108,8 mln zł i w kolejnych latach w kwocie 261 mln zł. Jednocześnie spodziewany jest dodatni skutek z tytułu VAT w pierwszym roku w kwocie 80,3 mln zł i w kolejnych latach w kwocie 192,7 mln zł. Prezentowane szacunki dla 2027 r. uwzględniają fakt miesięcznego rozliczania akcyzy i VAT. Proponowane zliberalizowanie obowiązujących regulacji dotyczących dodatkowej opłaty (sankcyjnej) nie wpłynie na poziom dochodów z opłaty ALK. Łączna wartość dodatkowych opłat nałożonych na przedsiębiorców w latach 2021–2023 wyniosła 283,5 tys. zł i stanowiła ok. 0,02% łącznych dochodów z ALK w tym okresie. Wprowadzenie możliwości złożenia jednej informacji ALK łącznie w odniesieniu do wszystkich posiadanych zezwoleń (na obrót hurtowy, na wyprzedaż) oraz zmiana częstotliwości składania informacji ALK i opłacania opłaty ALK z półrocznej na miesięczną spowoduje konieczność określenia nowego wzoru elektronicznego informacji ALK-1 (koszty z tym związane zostaną poniesione w ramach limitu wydatków części 19 budżetu państwa – Budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe). W odniesieniu do proponowanych zmian dotyczących opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem ich sprzedaży prezentowane skutki obejmują wzrost dochodów z opłat w związku ze: • wzrostem wartości sprzedawanego alkoholu w wyniku podniesienia opłaty ALK. Skutek ten, ze względu na mechanizm naliczania tych opłat, wystąpi dopiero począwszy od 2028 r. i jest szacowany na 46,6 mln zł rocznie (na potrzeby szacunku przyjęto, że wartość sprzedawanego alkoholu wzrośnie o dodatkowe wpływy z ALK oraz VAT, a skutek przypisano do opłaty za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych o zawartości ponad 18% alkoholu), • zmianą sposobu ustalania wysokości opłaty szacowanego w kwocie ok. 108,5 mln zł rocznie począwszy od 2028 r. (szacunku dokonano w oparciu o dane ze sprawozdań KCPU-G1 na temat liczby wydawanych zezwoleń na sprzedaż alkoholu w sklepach i lokalach gastronomicznych oraz średniej wartości sprzedaży napojów alkoholowych w podziale na poszczególne rodzaje zezwoleń przyjmując założenie, że udział nowych zezwoleń wynosi w każdym roku 10%, a nowi przedsiębiorcy zaczynają działalność od 1 lipca). Powyższe oznacza, że w pierwszym roku gminy nie odnotują ubytku dochodów z tytułu utraty udziału we wpływach z opłaty ALK, natomiast w kolejnych latach ubytek ten szacowany na kwotę 296,3 mln zł zostanie w części zrekompensowany gminom dodatkowymi wpływami z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem ich sprzedaży, w łącznej kwocie 155,2 mln zł. Podwyższa kwota wraz z dodatkowymi dochodami

	wynikającymi z podwyższenia stawek tych opłat dokonanymi ustawą z dnia 8 października 2026 r. o zmianie ustawy o wychowaniu w trzeźwości oraz ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych powinna jednak pozwolić na finansowanie realizacji przez gminy lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania uzależnieniom. Dotychczasowe bowiem wydatki gmin na realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożycia alkoholu na podstawie danych ze sprawozdania KCPU-G1 można szacować w kwocie 106,4 mln zł rocznie. W efekcie powyższych zmian w 2027 r. dodatkowe dochody gmin wyniosą 53,2 mln zł, a w kolejnych latach dochody utracone począwszy od 2028 r. wyniosą 62,3 mln zł. Dodatkowe dochody gmin w 2027 r. wynikają z faktu, że w 2027 r. do budżetów gmin wpłyną dochody z opłaty ALK za II półrocze 2026 r., a także za I półrocze 2027 r. oraz rezygnacji przypisania gminom zadania realizacji lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożycia alkoholu, a projekt nie przewiduje mechanizmu rekompensaty gminom utraconych dochodów z tego tytułu. Obniżenie wskaźnika procentowego określającego maksymalną wysokość środków finansowych przekazywanych przez NFZ z opłaty ALK na rachunek Funduszu Rozwiązywania Problemów Hazardowych z 8% do 2% przy jednoczesnym zapewnieniu minimalnego poziomu przekazywanych środków na poziomie 20 mln zł. umożliwi utrzymanie wysokości środków przekazywanych przez NFZ na rachunek Funduszu Rozwiązywania Problemów Hazardowych co najmniej na poziomie odpowiadającym obecnie przekazywanym środkom. Szacuje się, że na skutek projektowanych zmian maksymalna wysokość środków finansowych przekazywanych przez NFZ na wspieranie zadań z zakresu zdrowia publicznego dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, realizowanych ze środków Funduszu Rozwiązywania Problemów Hazardowych wyniesie ok. 35,6 mln zł rocznie. Kwota ta stanowi 2% prognozowanych od 2027 r. dochodów NFZ z tytułu opłaty ALK w kwocie 1 777,5 mln zł. Różnice między sumą kwot wykazanych w tabeli w pkt 6 i kolumną zbiorczą „Łącznie (0-10)” są wyłącznie wynikiem przyjętych zaokrągleń.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	*Łącznie (0-10)*
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z …… r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0,0	-155,2	-155,2	-155,2	-155,2	-155,2	-1552,2
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	-1116,7	-1116,7	-1116,7	-1116,7	-1116,7	-1116,7	-12283,7
	(dodaj/usuń)							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Wejście w życie zmian będzie miało wpływ na przedsiębiorców posiadających zezwolenia na obrót hurtowy napojami alkoholowymi lub na wyprzedaż posiadanych zapasów napojów alkoholowych, dokonujących zaopatrzenia w napoje alkoholowe w opakowaniach o pojemności do 300 ml. Będą oni odprowadzać opłatę ALK częściej i w podwyższonej wysokości. Zmiany będą miały również wpływ na przedsiębiorców posiadających zezwolenia na obrót detaliczny napojów alkoholowych z uwagi na fakt, że są						

		oni zobowiązani do zaopatrywania się w napoje alkoholowe u przedsiębiorców posiadających zezwolenie na obrót hurtowy. Spowoduje to zatem zwiększenie kosztów zakupu tzw. „małpek", podwyższenie ich ceny detalicznej, a w konsekwencji utrudni ich zbycie, jak również zwiększy opłaty za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem ich sprzedaży (wysokość opłat zależy bowiem od wartości sprzedawanych napojów alkoholowych). Jednocześnie opłaty te wzrosną z uwagi na zmianę mechanizmu ich wyliczania od rzeczywistej wartości sprzedawanych napojów alkoholowych. Skutek tej zmiany w ujęciu pieniężnym przypisano w całości do sektora mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw. Na skutek zakładanego zmniejszenia spożycia spadnie obrót napojami alkoholowymi w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml, co przełoży się na zmniejszenie obciążenia akcyzą i VAT. Z uwagi na fakt, że powyższe koszty zostaną przez przedsiębiorców uwzględnione w cenach oferowanych napojów alkoholowych skutek został przypisany do kategorii rodzina, obywatele i gospodarstwa domowe.
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Wejście w życie zmian będzie miało wpływ na przedsiębiorców posiadających zezwolenia na obrót hurtowy napojami alkoholowymi lub na wyprzedaż posiadanych zapasów napojów alkoholowych, dokonujących zaopatrzenia w napoje alkoholowe w opakowaniach o pojemności do 300 ml. Będą oni odprowadzać opłatę ALK częściej i w podwyższonej wysokości. Zmiany będą miały również wpływ na przedsiębiorców posiadających zezwolenia na obrót detaliczny napojami alkoholowymi z uwagi na fakt, że są oni zobowiązani do zaopatrywania się w napoje alkoholowe u przedsiębiorców posiadających zezwolenie na obrót hurtowy. Spowoduje to zatem zwiększenie kosztów zakupu tzw. „małpek", podwyższenie ich ceny detalicznej, a w konsekwencji utrudni ich zbycie, jak również zwiększy opłaty za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem ich sprzedaży (wysokość opłat zależy bowiem od wartości sprzedawanych napojów alkoholowych). Jednocześnie opłaty te wzrosną z uwagi na zmianę mechanizmu ich wyliczania od rzeczywistej wartości sprzedawanych napojów alkoholowych. Skutek tej zmiany w ujęciu pieniężnym w całości przypisano do przedsiębiorstw tego sektora. Na skutek zakładanego zmniejszenia spożycia spadnie obrót napojami alkoholowymi w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml, co przełoży się na zmniejszenie obciążenia akcyzą i VAT. Z uwagi na fakt, że powyższe koszty zostaną przez przedsiębiorców uwzględnione w cenach oferowanych napojów alkoholowych skutek został przypisany do kategorii rodzina, obywatele i gospodarstwa domowe.
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Projektowane przepisy mogą mieć pozytywny wpływ na rodzinę, obywateli oraz gospodarstwa domowe. Spodziewaną korzyścią jest zarówno poprawa zdrowia obywateli z uwagi na korzystne zmiany stylu życia polegające na zmniejszeniu konsumpcji napojów niezalecanych do nadmiernego spożycia, na skutek wzrostu ich cen, a więc również wydatków na leczenie, jak również zwiększenie środków w NFZ na udzielane świadczenia lecznicze. Zatem projekt powinien pozytywnie wpłynąć na sytuację ekonomiczną i społeczną rodziny, a także osób niepełnosprawnych oraz osób starszych.
	(dodaj/usuń)	
Niemierzalne	(dodaj/usuń)	
	(dodaj/usuń)	

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Z uwagi na fakt, że skutki proponowanych zmian w zakresie opłaty ALK wpłyną na ceny napojów alkoholowych przypisano je w ujęciu pieniężnym w całości do kategorii rodzina, obywatele i gospodarstwa domowe. Przyjęte założenie wynika z analizy zmiany cen napojów alkoholowych w małych opakowaniach. Z danych opracowania Aqua Vitae 5/2025 na temat średnich cen napojów alkoholowych sprzedawanych w małych opakowaniach wynika, że średnia cena tzw. małpki (100 ml, 40%), w przypadku której opłata ALK wynosi 1 zł, wzrosła w 2021 r, w stosunku do 2020 r. o 1,28 zł, tj. 23,5%, co świadczy o przerzuceniu opłaty ALK na konsumentów w pełnej wysokości. Prezentowane skutki nie uwzględniają wpływu zmiany sposobu rozliczania opłaty ALK z półrocznej na miesięczną, jak również przekazania całości wpływów z opłaty ALK do NFZ, z uwagi na ich neutralny charakter dla poziomu cen napojów alkoholowych. Różnice pomiędzy skutkami wykazanymi w tabeli w pkt 6 i 7 wynikają z ujęcia w tabeli w pkt 7 wyłącznie skutku podniesienia opłaty ALK.

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

☐ nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☒ inne: inne możliwości podpisania informacji ALK-1 innym podpisem elektronicznym niż podpis kwalifikowany	☒ zwiększenie liczby dokumentów ☒ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☒ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy

Komentarz: Wprowadzenie możliwości złożenia jednej informacji ALK łącznie w odniesieniu do wszystkich posiadanych zezwoleń (na obrót hurtowy, na wyprzedaż) oraz możliwość podpisywania informacji innym podpisem elektronicznym niż podpis kwalifikowany ułatwi przedsiębiorcom wywiązywanie się z nałożonych ustawą obowiązków.
Zmiana częstotliwości składania informacji ALK z półrocznej na miesięczną spowoduje rozłożenie płatności z tytułu opłaty ALK, dotychczas dokonywanej dwa razy w roku, na 12 mniejszych płatności. Rozwiązanie to powinno ułatwić bieżące wykrywanie błędów i niedopłat, ograniczając ryzyko znacznych korekt oraz naliczania wysokich odsetek. Jednocześnie miesięczny model rozliczeń pozwoli na synchronizację składania informacji ALK z innymi miesięcznymi obowiązkami sprawozdawczo-rozliczeniowymi (VAT, akcyza), co może sprzyjać automatyzacji procesu rozliczeń.

Poniżej przedstawiono szczegółową ocenę proponowanej zmiany w kontekście zasady „one in one out" zgodnie z art. 67 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2025 r. poz. 1480, z późn. zm.) identyfikując nowe obciążenia („in") oraz redukcje tych obciążeń („out") dla przedsiębiorców zobowiązanych do uiszczania opłaty ALK oraz przedsiębiorców korzystających z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w miejscu lub poza miejscem ich sprzedaży.

Nowe obciążenia *„one in"*	**Redukcje obciążeń** *„one out"*
Zmiana częstotliwości składania informacji ALK i wnoszenia opłaty ALK z półrocznej na miesięczną (12 rozliczeń rocznie zamiast 2).	Wprowadzenie jednej łącznej informacji ALK w odniesieniu do wszystkich posiadanych zezwoleń (na obrót hurtowy i na wyprzedaż) zamiast odrębnych informacji do każdego zezwolenia.
	Odstąpienie od wymogu opatrywania informacji wyłącznie kwalifikowanym podpisem elektronicznym i dopuszczenie innych mniej kosztownych form podpisu elektronicznego. Zliberalizowanie obowiązujących regulacji dotyczących dodatkowej opłaty (sankcyjnej) przez określenie, że

	będzie ona pobierana wyłącznie wtedy, gdy przedsiębiorca nie złoży informacji ALK i jednocześnie nie dokona wpłaty opłaty, z wyłączeniem przypadku, gdy brak zapłaty opłaty w terminie wynika ze złożonego przez przedsiębiorcę wniosku o odroczenie terminu płatności opłaty lub rozłożenie płatności na raty. Jednocześnie organ podatkowy będzie mógł nałożyć jedną karę, bez względu na liczbę posiadanych przez przedsiębiorcę zezwoleń.
Zmiana zasad wnoszenia opłaty za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem ich sprzedaży, jak również opłaty za zezwolenia jednorazowe i zezwolenia związane z organizacją imprez zamkniętych, które w większym stopniu będą uzwględniały wartości sprzedaży napojów alkoholowych w roku kalendarzowym korzystania z zezwolenia.	Eliminacja uprzywilejowania przedsiębiorców osiągających ogólną wartość sprzedaży w kwotach przekraczających wskazane w ustawie progi, którzy mimo to ponoszą opłatę w kwotach odpowiadających opłacie ryczałtowej lub jej części.

9. Wpływ na rynek pracy

Zakłada się, że spadek spożycia alkoholu wśród osób świadczących pracę będzie miał pozytywny wpływ na rynek pracy wynikający m.in. ze zmniejszenia absencji oraz liczby wypadków przy pracy spowodowanych spożyciem napojów alkoholowych.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ inne:	☐ informatyzacja ☒ zdrowie
Omówienie wpływu	Zwiększenie wysokości opłaty ALK stanowi wzmocnienie dotychczas realizowanych działań mających na celu stymulowanie prozdrowotnych wyborów konsumentów.	

11.Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Proponuje się, aby zmiany dotyczące opłaty ALK weszły w życie z dniem 1 lipca 2027 r., natomiast zmiany obejmujące wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych i pobierania opłaty za korzystanie z takich zezwoleń, a także zmiany w ustawie o opłacie skarbowej – od 1 stycznia 2028 r. Nowelizacja dotycząca wskaźnika procentowego, określającego maksymalną wysokość środków finansowych przekazywanych przez NFZ z opłaty ALK na rachunek Funduszu Rozwiązywania Problemów Hazardowych, powinna wejść w życie z dniem 1 stycznia 2029 r.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Ewaluacja efektów projektu zostanie dokonana na podstawie danych za lata 2027–2030 o wysokości dochodów wykonanych z opłaty ALK oraz liczby wydanych banderol na napoje spirytusowe o pojemności do 0,2 l, a także wysokości dochodów wykonanych z tytułu opłaty z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w miejscu lub poza miejscem ich sprzedaży, jak również na podstawie danych pochodzących z informacji o sposobie wykorzystania środków z opłat związanych z obrotem napojami alkoholowymi w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml przekazywanych przez NFZ do Ministerstwa Zdrowia. Bazę porównawczą będą stanowić analogiczne dane za 2026 r. dla opłaty ALK i 2027 r. dla opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem ich sprzedaży.

13.Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Brak